

Tyresö kommun

Ulrica Andersson

TJÄNSTESKRIVELSE

2009-09-22

1 (8)

Dnr 2009/BUN 011-053

Barn- och utbildningsnämnden

Uppföljning - 9 månader med vårdnadsbidrag

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsförvaltningen föreslår barn- och utbildningsnämnden att notera rapporten.

Birgitta Wigren
förvaltningschef

Ulrica Andersson
verksamhetsstrateg

Bakgrund

Från och med den 1 januari 2009 har medborgare i Tyresö kommun möjlighet att ansöka om kommunalt vårdnadsbidrag, i enlighet med den lagstiftning som trädde i kraft den 1 juli 2008. Tyresö erbjuder dels helt vårdnadsbidrag, vilket omfattar 3000 kronor per månad, dels halvt bidrag som omfattar 1500 kronor per månad, till de familjer som uppfyller lagens villkor för kommunalt vårdnadsbidrag. (Regelverk, se bilaga)

Tyresös tidigare modell, dagbarnvårdare åt eget barn, fasas ut successivt med en övergångslösning för de familjer som fanns i systemet men inte uppfyllde villkoren för vårdnadsbidrag. I september 2009 återstår fyra barn i systemet med dagbarnvårdare åt eget barn.

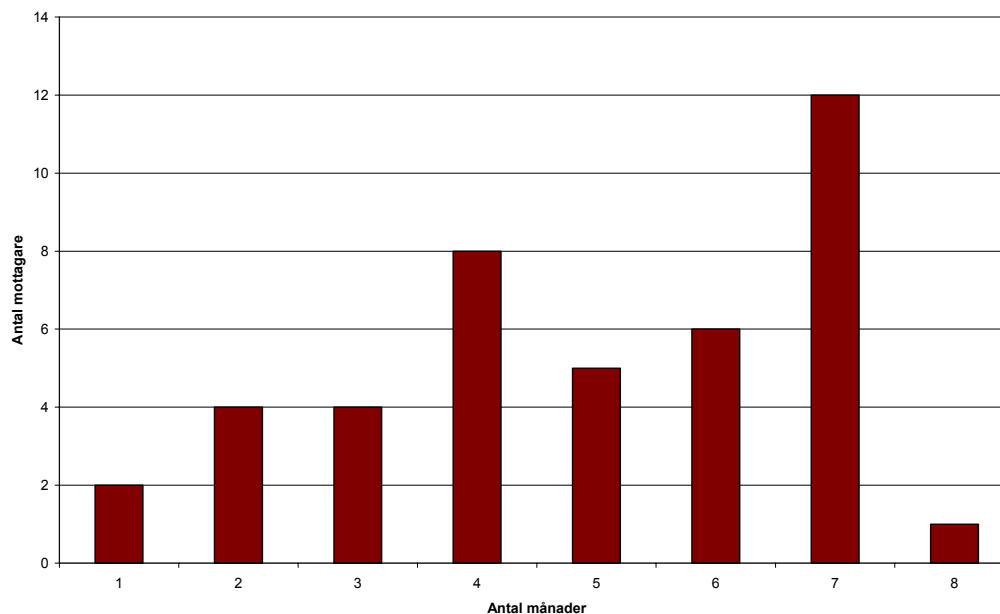
Under augusti-september 2009 har barn- och utbildningsförvaltningen genomfört en första uppföljning av systemet. Dels har statistik sammanställts, dels har en enkät skickats ut till de familjer som beviljats bidrag senast i augusti 2009.

Statistik bidragstagare och bidragsperiod

Fram till den 20 september hade totalt 84 familjer beviljats vårdnadsbidrag. 42 av dessa familjer erhåller bidraget under september månad och lika många har avslutat.

31 familjer beviljades vårdnadsbidrag inför starten den 1 januari 2009. Av dessa är det 3 familjer som fortfarande får bidrag i september månad.

Den genomsnittliga tiden med vårdnadsbidrag för de 42 familjer som avslutat sin bidragsperiod före september månad var 5 månader. Diagrammet nedan visar hur många familjer som erhållit bidrag för ett visst antal månader (gäller endast de familjer som avslutat vårdnadsbidraget före september månad)

10 familjer har i sin uppsägning angett att orsaken är att de erhåller andra bidrag som gör att de inte längre har rätt till vårdnadsbidrag. Åtta barn har fyllt tre år och därmed passerat åldersgränsen för bidrag, övriga familjer har sat upp bidraget av andra orsaker. 20 familjer sa upp sitt vårdnadsbidrag från och med augusti, vilket förmodligen har samband med de stora inskolningarna i förskolan.

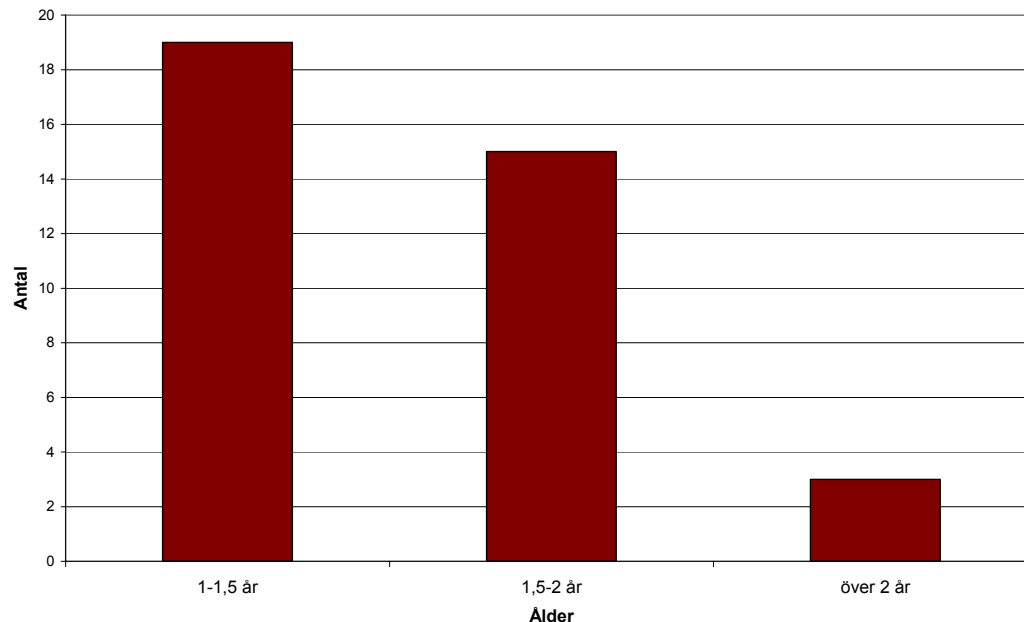
Enkät svar

De 71 familjer som beviljats vårdnadsbidrag senast i augusti 2009 fick en enkät hemskickad i slutet av augusti (Enkätfrågor, se bilaga). När svarstiden gick ut den 20 september hade 36 familjer, 51 procent av de tillfrågade, besvarat enkäten.

Bidragsperiod

20 av de svarande angav att de får vårdnadsbidrag idag, medan 16 säger sig ha avslutat. Av de svarande som angett att de får bidrag idag, svarar 13 stycken att de planerar att utnyttja bidrag till dess barnet fyller tre år, tre svarande anger att de planerar att säga upp bidraget tidigare och fyra svarar vet ej.

På frågan om barnets ålder då familjen beviljades vårdnadsbidrag, fördelades svaren enligt diagrammet nedan.

Den största gruppen, 19 svarande, anger att barnet var mellan ett och ett och ett halvt år gammalt då de beviljades vårdnadsbidrag. Endast 3 svarande uppgav att barnet fyllt två år då de beviljades bidrag.

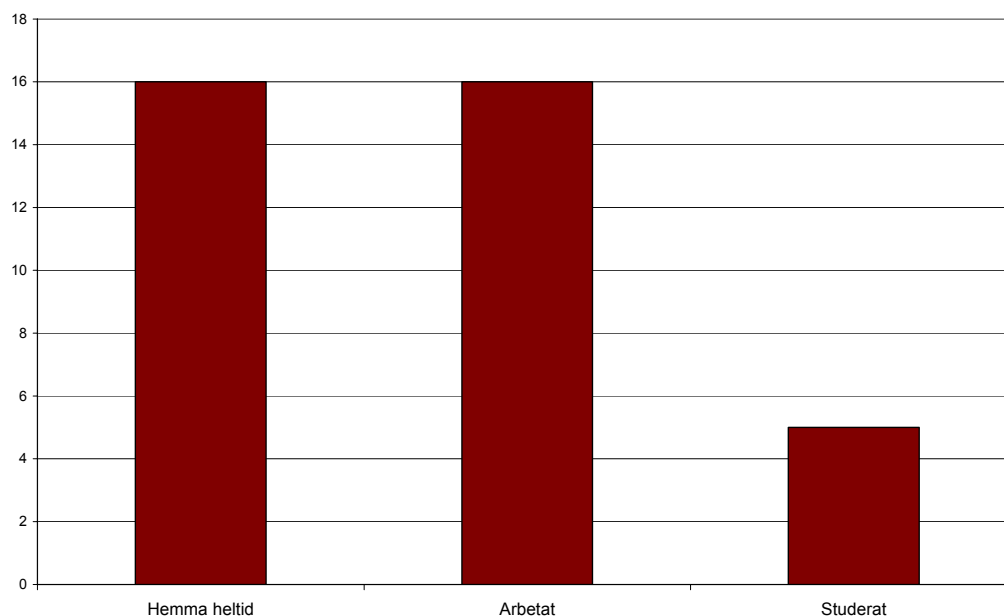
Bidragets omfattning och bidragstagarens sysselsättning

33 svarande angav att de har eller har haft helt vårdnadsbidrag, och valt att inte utnyttja någon barnomsorg alls under den period de erhållit bidrag.

5 svarande uppgav att de erhållit halvt vårdnadsbidrag, det vill säga att de valt att utnyttja barnomsorg maximalt 20 timmar per vecka och samtidigt erhålla det lägre bidraget 1500 kronor per månad. 2 av dessa kryssade i båda alternativen och skrev i kommentarsfältet att de först haft helt bidrag, och sedan gått över till halvt. Av de fem som mottagit halvt vårdnadsbidrag svarade två att de arbetat under perioden med vårdnadsbidrag, två att de studerat och en hon/han varit hemma på heltid.

Då rätten till vårdnadsbidrag endast avgörs av om barnet har plats i barnomsorg eller ej, inte av föräldrarnas sysselsättning, kan även föräldrar som erhåller helt bidrag studera eller arbeta samtidigt. På frågan om bidragstagaren haft annat

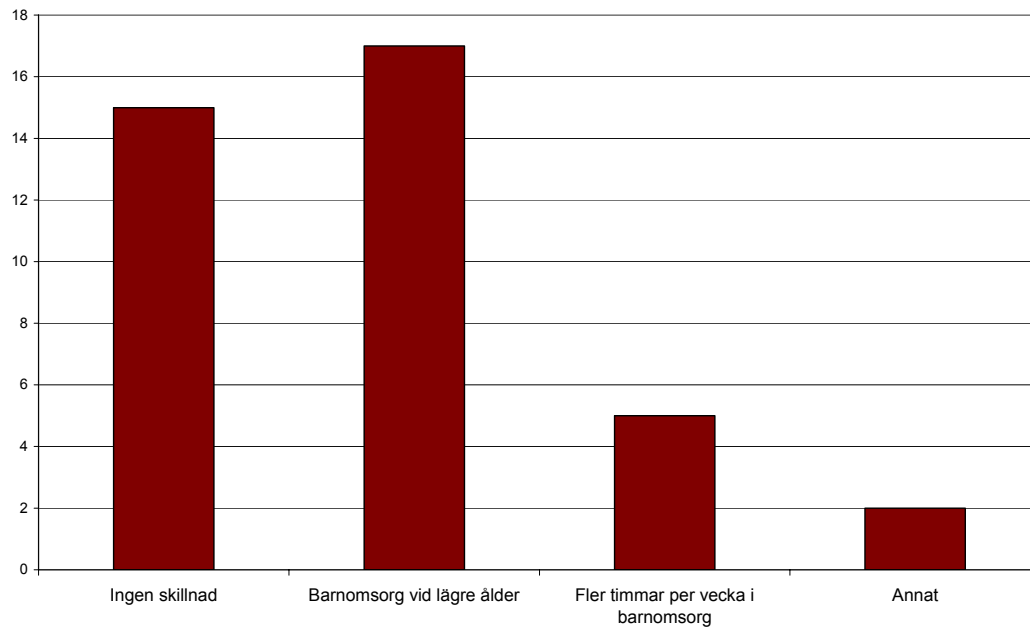
sysselsättning fördelade sig svaren enligt diagrammet nedan. (En svarande har angett både hemma heltid och arbetat, och i kommentarfält angett att det handlar om olika delar av bidragsperioden.)

Enligt enkäten är det alltså fler föräldrar, totalt 21 stycken, som antingen arbetat eller studerat under bidragstiden, än de 16 som varit hemma på heltid. Av svaren går det inte att utläsa hur familjerna löst barnomsorgen, men i kommentarsfältet förekommer beskrivningar av arbete på helger och kvällar, samt barnvaktshjälp från släktingar och vänner.

Orsaker och alternativ till att söka vårdnadsbidrag

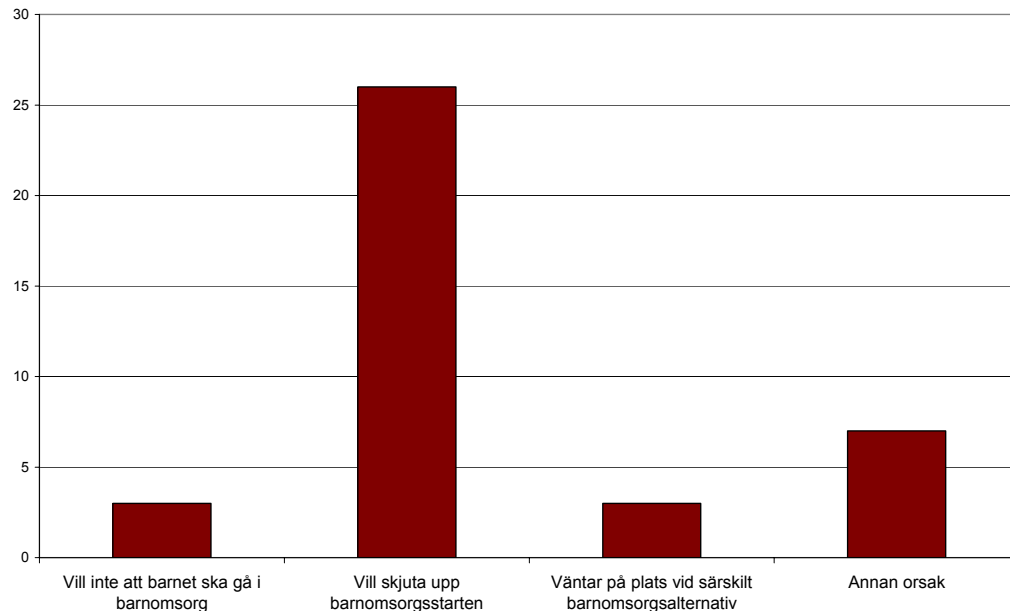
I enkäten frågas det efter hur barnets omsorgssituation hade förändrats, om möjligheten till vårdnadsbidrag inte funnits i Tyresö. Svaren fördelades enligt diagrammet nedan.

17 av de svarande anger att deras barn hade fått börja i barnomsorgen vid lägre ålder, om inte vårdnadsbidraget funnits. Nästan lika många, 15 svarande, menar att det inte inneburit någon skillnad för barnets omsorg.

5 personer svarar att deras barn hade fått vara fler timmar per vecka i barnomsorg utan vårdnadsbidrag, tre av dessa hade halvt vårdnadsbidrag. Två personer har svarat att det hade påverkat situationen på annat sätt än alternativen. Den ena skriver i kommentar att de hade fått låna pengar för att vara hemma, den andra vet ej hur familjen löst situationen om bidraget inte funnits.

På frågan om vilken den främsta orsaken till att familjen utnyttjat vårdnadsbidraget varit, svarar majoriteten att det varit ett sätt att skjuta upp barnomsorgsstarten. 26 av de svarande har angett detta alternativ. Hur svaren fördelat sig visas i diagrammet nedan.

Bland de sju svarande som angett alternativet annan orsak, kan ytterligare två svar med hjälp av kommentarsfältet sorteras in under alternativet Vill skjuta upp barnomsorgsplatsen, ett under alternativet Väntar på plats vid särskilt barnomsorgsalternativ, och ett under alternativet Vill inte att barnet ska gå i någon barnomsorg. Två svarande anger att främsta orsaken varit att ge barnet kortare dagar i barnomsorgen (svarande med halvt bidrag) och en anger egna, personliga skäl.

Allmänna kommentarer i enkäten

Det ges i enkäten möjlighet att skriva kommentarer och synpunkter. Sju svarande har utnyttjat denna möjlighet och skrivit kortare eller längre kommentarer. 5 av kommentarerna är i huvudsak positiva och beskriver hur bidragstagaren uppskattar möjligheten till vårdnadsbidrag. I ett fall skriver den svarande särskilt om hur positiv möjligheten att söka halvt bidrag är.

Två av de svarande har synpunkter på systemet, som rör hanteringen i Tyresö. Den ena handlar om en sen utbetalning, den andra om rutinen att endast betala ut bidrag för hela månader. Tre svarande framför synpunkter som rör det lagstadgade regelverket; åldergränsen och begränsningarna gentemot andra bidrag.

Sammanfattning och slutsatser

Jämfört med många andra kommuner som infört vårdnadsbidrag, har Tyresö haft relativt många bidragstagare under det första året. En anledning till detta kan antas vara att Tyresö tidigare haft ett liknande system, dagbarnvårdare åt eget barn, vilket gjort föräldrar i kommunen medvetna om möjligheten att söka kommunalt stöd. Tyresös val att även erbjuda halvt vårdnadsbidrag har däremot utnyttjats av ganska få familjer.

De största skillnaderna mellan vårdnadsbidraget och det tidigare systemet med dagbarnvårdare åt eget barn är dels begränsningen i ålder, dels att förälder har rätt att arbeta eller studera samtidigt som de erhåller bidrag. Enkäten visar att många föräldrar väljer att utnyttja möjligheten att arbeta eller studera samtidigt som barnet är hemma. Vem som faktiskt är hemma med barnet; om den ena föräldern är hemma större delen av tiden, om föräldrarna delar upp tiden eller om de anlitar annan hjälp, går inte att utläsa.

Att barn över tre år inte har rätt till bidrag, kommenteras som något negativt av ett par svarande i enkäten, men då mycket få av bidragstagarna hittills valt att stanna i systemet tills barnet fyller tre år är denna uppfattning förmodligen inte särskilt spridd.

Enkäten visar framför allt att vårdnadsbidraget är ett sätt för familjer att skjuta upp barnets start i förskola eller annan barnomsorg. Många av kommentarerna handlar också om föräldrarnas känsla av att en ettåring är för liten för att ingå i en stor barnomsorgsgrupp. Den relativt korta genomsnittliga tiden för bidrag och den låga åldern vid bidragsstart, samt framför allt den stora andelen familjer som valde att säga upp sitt bidrag den sista juli, stärker denna bild. Det ser alltså inte ut som att familjer i någon större utsträckning väljer att helt avstå från barnomsorg före tre års ålder, även om det förekommer. Svaren på frågan om vad alternativet till vårdnadsbidrag varit, säger också att föräldrar antingen känt sig tvungna att lämna barnet i barnomsorg tidigare, eller hade stannat hemma under en period efter att föräldrapenningsdagarna tagit slut, men utan ersättning.